

4,5 km v. od Mladé Boleslavi,
první zmínka z roku 1297

Hle, další obec, začínající na Kol-
že by tentokrát kola zmutovaná do
čtverce? No, uvidíme.

Krajina je to úrodná, řeklo by se,
že když tu zaprší, může tu být
docela hluboké bláto. Od toho taky
pochází jedna verze vzniku názvu
pro Kolomuty. Pardon, pocházela.
Dneska jsou tu všude asfaltky,
takže se bláta nebojme.

„Kolomuty? Ježiš!“ volá jakási
paní, když nás vidí. „Něco se tu
muselo objíždět, obcházet, muselo
se chodit okolo.“

„A tady je nějaká složitá krajina?“
zajímáme se, ale neuvědomujeme
si nic, co by nám po cestě sem dalo
pocit bloudění.

„Třeba i trať tu musela něco ob-
cházet, musela vést okolo. Konec-
konců, když se podíváte támhle na
obzor, tam je chlum, lesík, který se
taky musel objíždět,“ uvažuje žena
a odbíhá.

Na nedalekých zahradách obdivu-
jeme rumpály u několika studní
a už už si říkáme, že to jsou ta

typická kolomutská kola, podle nichž je jistě
obec pojmenována, když na nás začne dorá-
žet jakýsi nebojácný hafan, který tak přivolá
paní Janu Michalechovou.

„Kdysi jsem slyšela, že Kolomuty vznikly
jako Kolo muty - z mučení na kolech. Že tu
bylo popraviště, kde se popravovalo lámáním
na kole.“

Paní Michalechová se ale nemůže zbavit
dojmu, že to je nějak jinak. Jenomže jak?

O kus dál pan Petr Linhart zušlechťuje okolí
svého domku, jehož balkon rudě hoří zápla-
vou pelargonii. „Kdysi tu byly koldokola
bažiny a těm se říkalo muty. Prý to byl nějaký
staročeský název. Byly všude, jen na vyvýše-
nině ne, a proto tam stála tvrz.“

Tvrz stávala ještě roku 1593, to je fakt. Dnes
po ní zbyl jen valený sklep na pozemku
domu číslo 17, kde se údajně našly i střepy
a kachle z 15. století. O názvu ale tyto nálezy
neprozrazují vůbec nic.

„Jedna z verzí je,“ říká zpěvným chlapec-
kým hlasem pan Ladislav Petr, „že tu kolem
tvrze byly samé močály a mokřiny, způso-

Kolomutská kola...

beně neregulovaným tokem potoka. V tomto terénu se na kola vozů nabalovalo bláto, kola zapadala, takzvaně mutala, a z toho údajně vznikly Kolomuty. To je jedna verze. Druhá vychází z toho, že se tu kdysi našly mince, ražené údajně na kolomutské tvrzi pro Boleslava I. Byl na nich údajně nápis Vivat Kolomut. Ale co vím, dostaly se prý až k nějakému numismatikovi, který je označil za falzum."

Pravda je, že kolik hlav, tolik smyslů. Tolik názorů na původ obce jsme snad zatím

Kolomutská kola...

nikde nenašli. Vypovídá to o jednom: není tu snad nikdo, komu by osudy původu jména Kolomuty byly lhostejné. A když jsou pro něj výklady neuvěřitelné, vymyslí si nové.

Kolomuty, co se jejich jména týče, jsou svými obyvateli obdařeny tolika významy, že nevíme, který si oficiálně vybrat. Uchylujeme se tedy do útočiště jazykovědných výzkumů. Ty ukazují, že to zřejmě kdysi byla ves kolomutů. Slovo kolomut nebo kolomuta ve slovenštině znamenalo člověka popletu, kolomutíť bylo plést nebo mást. Fakt, že to slovo je doloženo ze slovenštiny, nám naznačuje, že mohlo být (a díky místnímu jménu naší obce víme téměř jistě, že i bylo) známo také ve staré češtině. Z jeho významu vyplývá, že jméno Kolomuty znamenalo ves nějakých popletů. Základem výrazu kolomut nebo kolomuta bylo původně sloveso kalomotiti. Doklady o příbuzných slovech znamenajících poplety nebo lidi, kteří něco neudělají zrovna tak správně, jak by měli, máme i v dalších slovanských jazycích. Protože základ kala- se v češtině těžko spojoval s nějakým běžným slovem, došlo u jména Kolomuty ke změně jeho první

Na tomto pozemku stála zřejmě ještě v roce 1593 tvrz, postavená na počátku 14. století

části na Kolo-. Roli v tom sehrál všem známý výraz kolo. Když se totiž něco plete, často se to točí pořád dokolečka dokola kolem téhož bodu. Možná nebude náhoda ani to, že se o bláznivých lidech říká, že mají o kolečko víc.

„Vy tvrdíte, že tu žili praštní lidé? A víte, že je to tak?“ udivuje nás svou reakcí na jazykovědné výzkumy paní Jana Michalechová a vzpomíná na jakousi přednášku, které se kdysi účastnila. „Doktor Waldhauser to taky tvrdil. Je to tak. Už jsem si vzpomněla. Tak to říkal, přesně tak. Že to je od plést, mást, zkrátka cvokařit.“

„A který jazykovědec to tvrdil?“ nedůvěřivě si nás měří Petr Linhart, kterého ta verze zjevně zaskočila. „To jsem ještě nikdy neslyšel, a to jsem se o to trochu zajímal.“

„To jsem tedy nikdy neslyšel,“ přiznává také pan Ladislav Petr.

„A myslíte, že to může být pravda?“ ptáme se.

„To je těžko říct.“

„Tady nejsou lidé tak nějak trochu praštní?“

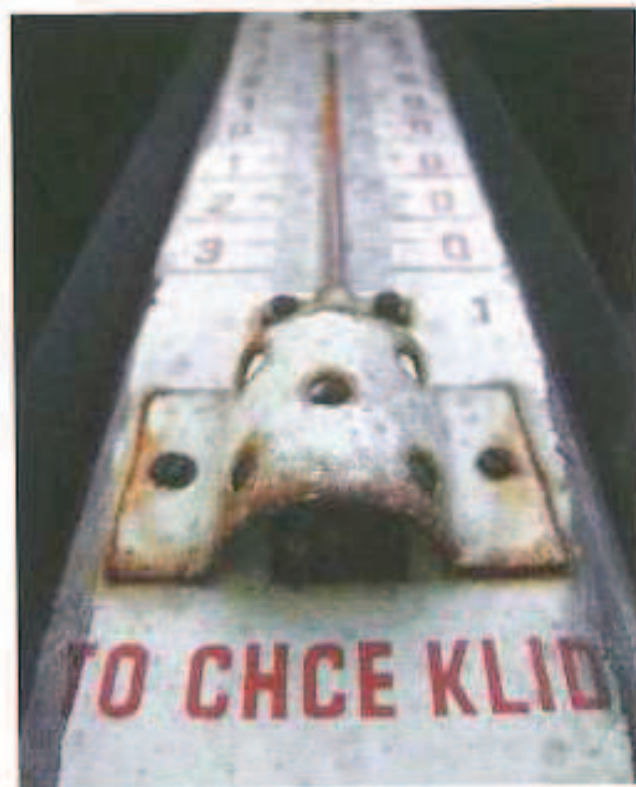
„Myslím si, že ne. No, tak až na nějakou výjimku, jako asi všude, žejo?“

Vtom se vpovzdálí ozve hlasitý jekot asi deseti lidí.

„Někdo tam řve jak blázen,“ všímáme si.

„To hrajou nohejbalovej turnaj,“ usmívá se pan Petr.

Název Kolomut se tváří jako blízký příbuzný Kolodějů, ale není. A kdo to opakuje i teď, bude zřejmě kolomutant.

Nejbližší v okolí

Km	Název	Popis
2	Březno	Pozdně barokní zámek rodu Kouniců (1770). Nejvyšší budova: zvonice (16. stol. – dva zvony, od r. 1988 instalován hodinový stroj a cimbál), dříve zvoníkovo obydlí.
4	Dobrovice	Pomník zakladatelů „První č. divadelní společnosti“ v Chicagu. Premiéra pro krajany proběhla r. 1893 v Centrální opeře New York.
4	Svédské šance	Nedaleko obce Chloumek 50 m dlouhý hliněný val – zbytky slovanského hradiště ze střední doby hradištní, za třicetileté války tábor švédských vojsk, odtud název.
5	Mladá Boleslav	V zámku je Muzeum Mladoboleslavska: od r. 2007 je součástí expozice pravěký poklad: čtyři bronzové sekery, osm spirál ze zlatého drátu (nález studenta gymnázia Adama Kouta).